

INGLIZ TILIDAGI LAQAB VA TAXALLUSLARDA ALLITERATSIYA, ASSONANS VA ONOMATOPEYA HODISALARINING IFODALANISHI

Obidova Azizaxon Davronboy qizi

Farg'ona davlat universiteti doktoranti

obidovaa8@gmail.com

Tel: +998910419293

MAQOLA HAQIDA

ANNOTATSIYA

Qabul qilindi: 6-oktabr 2025-yil

Tasdiqlandi: 8-oktabr 2025-yil

Jurnal soni: 16

Maqola raqami: 45

DOI: <https://doi.org/10.54613/ku.v16i.1282>

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА/

KEYWORDS

alliteratsiya, laqab, taxallus, fonetika, stilistika, semantika, ingliz tili, onomastika, fonetik uyg'unlik.

Ushbu maqolada ingliz tilidagi laqab va taxalluslar tizimida alliteratsiya hodisasining lingvistik, fonetik hamda stilistik jihatlarini kompleks va ko'p qirrali tahlil qilinadi. Tadqiqot zamonaviy antroponimika va fonostilistika nazariyalari asosida amalga oshirilgan bo'lib, alliteratsiya shaxs nomining esda qolarli, estetik jihatdan jozibali va kommunikativ samarali bo'lishini ta'minlovchi muhim fonetik-ekspressiv vosita sifatida qaraladi.

Maqolaning nazariy qismida laqab va taxalluslarning fonetik-uslubiy tuzilishi, ularning tarkibiy komponentlari, madaniy-milliy konnotatsiyasi hamda alliteratsiyaning pragmatik jihatlarini hamda kommunikativ ahamiyati chuqur nazariy asosda yoritilgan. Alliteratsiya hodisasi nafaqat tovush takrorlanishi sifatida, balki murakkab lingvistik mexanizm, semantik kuchaytirgich va psixolingvistik ta'sir vositasi nuqtai nazaridan tadqiq etiladi.

Tadqiqotda alliteratsiyaning turli funksional ko'rinishlari – mnemotexnik, ekspressiv, identifikatsiyalovchi va estetik funksiyalari – konkret til materiallari asosida tahlil qilinadi. Maqolada ingliz tilining turli davr va uslubiy qatlamlariga mansub 300 dan ortiq alliteratsiv laqab va taxalluslar korpusi o'rganilgan, ularning strukturaviy-semantik tasnifi berilgan.

Shuningdek, maqolada alliteratsiyaning semantik yuklanish hosil qilishdagi o'ziga xos roli, uning fonetik ma'no yaratishdagi mexanizmlari hamda assotsiativ aloqalar tizimi ochib beriladi. Alliteratsiya hodisasi assonans, konsonans va onomatopoeiya kabi boshqa fonostilistik hodisalar bilan o'zaro aloqadorligi va farqli xususiyatlari qiyosiy-tipologik aspektida ko'rsatib beriladi.

Kirish. Tilning fonetik imkoniyatlari inson tafakkuri, madaniyati va estetik didi bilan chambarchas bog'liqdir. Alliteratsiya hodisasi ana shu fonetik imkoniyatlarning eng yorqin ko'rinishlaridan biri sifatida so'z o'yinlari, laqab va taxalluslarning shakllanishida muhim o'rin egallaydi. Ingliz tili onomastik tizimida alliteratsion laqab va taxalluslar nafaqat tovush uyg'unligi, balki ifoda kuchini oshiruvchi stilistik vosita sifatida ham namoyon bo'ladi. G'arb tilshunosligida alliteratsiya asosan poetik va reklama matnlarida o'rganilgan, biroq laqab va taxalluslar tizimidagi o'rni nisbatan kam tadqiq etilgan. O'zbek tilshunosligida ham bu yo'nalishda ayrim tadqiqotlar amalga oshirilgan bo'lsa-da, ingliz tilidagi alliteratsion taxalluslarning lingvokulturologik xususiyatlarini chuqur tahlil qilish hali to'liq o'rganilmagan masala sanaladi.

Ushbu maqolada ingliz tilidagi laqab va taxalluslar yasallashida alliteratsiya hodisasining lingvistik va stilistik jihatlarini nazariy tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili. Ingliz tilidagi laqab va taxalluslar tizimida alliteratsiya hodisasini o'rganish zamonaviy tilshunoslikning turli yo'nalishlari – fonetika, stilistika, onomastika va lingvokulturologiya – kesishmasida amalga oshiriladigan dolzarb masala hisoblanadi. Ushbu bo'limda alliteratsiya hodisasi, laqab va taxalluslarning lingvistik tabiati hamda ularning o'zaro aloqadorligi bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotlar tahlil qilinadi.

Alliteratsiya hodisasi tilshunoslikda uzoq vaqtdan beri e'tibor markazida bo'lib kelgan. Crystal alliteratsiyani fonetik-stilistik vosita sifatida ta'riflagan holda, uning nutqning musiqiyli va estetik ta'sirini oshirishdagi rolini ta'kidlaydi. Olimning fikricha, alliteratsiya faqat badiiy matnlarda emas, balki kundalik nutq, reklama va nomlash jarayonlarida ham keng qo'llaniladi. Crystal fonetik takrorlanishning psixologik ta'siri haqida mulohaza yuritib, bunday tovush uyg'unligining xotira mexanizmlarini faollashtirishi va ma'lumotni eslab qolishni osonlashtirishini ko'rsatib beradi. Leech pragmatik nuqtai nazardan alliteratsiyaning kommunikativ funksiyalarini o'rganib, uning nutqda muloqot samaradorligini oshiruvchi vosita ekanligini isbotlaydi. Olim alliteratsion tuzilmalarning tinglovchida ijobiy emotsional reaksiya uyg'otishi va e'tiborni jalb etishdagi ustunligini ta'kidlaydi. Shuningdek, Leech alliteratsiyaning implikatur (yashirin ma'no) yaratishdagi o'rnini alohida ajratib ko'rsatadi. Fromkin va Rodman fonologik jihatdan alliteratsiyani tahlil qilib, tovush takrorining til tizimidagi o'rni va nutq mexanizmlaridagi ahamiyatini ochib beradi. Ularning tadqiqotlari shuni

ko'rsatadiki, alliteratsiya til tuzilmasining chuqur qatlamlariga tegishli bo'lib, fonemalar o'rtasidagi paradigmatic munosabatlarni mustahkamlaydi.

Algeo ingliz tilida so'z yasallashi va onomastika masalalarini o'rganib, shaxs nomlari tizimidagi fonetik qonuniyatlarni aniqlaydi. Olimning fikricha, alliteratsiya laqab va taxalluslar yasallashida produktiv usul hisoblanadi, chunki u nomning esda qolariligi ta'minlaydi va shaxsga nisbatan muayyan munosabatni ifodalaydi. Algeo alliteratsion nomlarning tarixiy rivojlanishi va ularning ijtimoiy-madaniy kontekstdagi o'zgarishlarini kuzatadi. Millward va Hayes ingliz tili tarixini tadqiq qilib, alliteratsiyaning qadimgi german she'riyatidan boshlab zamonaviy ingliz tiligacha bo'lgan rivojlanish bosqichlarini ko'rsatadi. Ularning tahlillari shuni isbotlaydiki, alliteratsiya ingliz tilining genetik xususiyatlaridan biri bo'lib, u turli davrlarda turli shakllarda namoyon bo'lgan.

Metodlar. Metodologik jihatdan ushbu tadqiqotda quyidagi yondashuvlardan foydalaniladi:

1. Deskriptiv tahlil metodi — ingliz tilidagi alliteratsion laqab va taxalluslarning shakllanish usullarini tasvirlash, ularning fonetik va morfologik tuzilishini aniqlashda qo'llaniladi.
2. Komponent tahlil metodi — laqab va taxalluslarning semantik tarkibini o'rganish orqali, tovush takrori va ma'no uyg'unligi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash imkonini beradi.
3. Lisoniy qiyoslash metodi — ingliz tilidagi alliteratsion nomlarni boshqa tillardagi o'xshash hodisalar bilan taqqoslash orqali universal va milliy xususiyatlarni farqlash imkonini beradi.
4. Pragmatik tahlil metodi — laqab va taxalluslarning ijtimoiy va psixologik funksiyalarini, shuningdek, ular orqali shaxs obrazining qanday shakllanishini tahlil etishga xizmat qiladi.

Natijalar. Olib borilgan nazariy tahlillar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilidagi laqab va taxalluslarning shakllanishida alliteratsiya hodisasi fonetik, semantik hamda stilistik jihatdan o'zaro uzviy bog'langan murakkab jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Alliteratsion nomlar shaxsning obrazini ifodalashda, uni ijtimoiy-madaniy muhitda ajratib ko'rsatishda, shuningdek, kommunikativ e'tiborni tortishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Birinchidan, fonetik nuqtayi nazardan, alliteratsiya tovush uyg'unligi orqali nomning ritmik ohangini yaratadi. Masalan, *Mickey Mouse*, *Donald Duck*, *Busy Bill*, *Fighting Fred* kabi laqablar nafaqat

tovush takrori orqali, balki talaffuzdagi ritm va ohangdorlik orqali ham tinglovchida ijobiy estetik taassurot uygʻotadi. Bunday tovush uygʻunligi laqabni eslab qolish jarayonini osonlashtiradi, bu esa psixolingvistik nuqtayi nazardan uning kommunikativ samaradorligini oshiradi.

Ikkinchidan, semantik jihatdan, alliteratsiya shaxs nomining maʼno qatlamini kuchaytiradi. Tovush takrori maʼlum bir emotsional semani yuzaga keltiradi: masalan, *Dirty Dan* kabi laqabda “d” tovushining takrori betartiblik, sustkashlik yoki salbiy bahoni ifodalasa, *Sweet Sue* laqabida esa “s” tovushi yumshoqlik, mehrbonlik va samimiyatni ifodalaydi. Shu tariqa, tovush takrori semantik konnotatsiyani kuchaytiruvchi stilistik vosita vazifasini bajaradi.

Uchinchidan, stilistik nuqtayi nazardan, alliteratsiya laqab va taxalluslarning individualizatsiyasini taʼminlaydi. U nom egasining oʻziga xos jihatlarini, temperamentini yoki kasbiy faoliyatini ifodalovchi belgi sifatida namoyon boʻladi. Masalan, sportchilar orasida *Dangerous Dave* yoki *Speedy Sam* kabi laqablar tezlik va jasorat timsoli sifatida, ommaviy madaniyatda esa *Marvelous Mary* yoki *Mighty Mike* kabi taxalluslar ijobiy obraz yaratishda qoʻllaniladi.

Toʻrtinchidan, alliteratsiya madaniy-lingvistik kontekst bilan chambarchas bogʻliqdir. Ingliz tili madaniyatida tovush uygʻunligi estetik mezonlardan biri sifatida qadrlanadi. Shu bois, nomlash jarayonida fonetik uygʻunlik va ritmik muvozanat asosiy ahamiyat kasb etadi. Bu holat oʻz navbatida, ingliz xalqining soʻz estetikasi va fonetik goʻzallikka boʻlgan qadriyatlarini aks ettiradi.

Beshinchidan, psixolingvistik tahlil shuni koʻrsatadiki, alliteratsion nomlar inson xotirasida tezroq saqlanadi, chunki ular tovush jihatidan eʼtiborni tortadi. Tovushning takrorlanishi, ayniqsa, nutq jarayonida miyaning fonologik kodlash mexanizmini faollashtiradi. Shu bois, reklama, siyosiy nutq, sanʼat va sport sohalarida alliteratsion nomlar keng qoʻllanadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalariga koʻra, alliteratsiya hodisasi ingliz tilidagi taxalluslarda quyidagi asosiy funksiyalarni bajaradi:

1. Identifikatsion funksiya – shaxsni yoki obrazni boshqalardan ajratib koʻrsatadi.
2. Emotsional-ekspressiv funksiya – ijobiy yoki salbiy munosabatni ifodalaydi.
3. Estetik funksiya – tovush uygʻunligi orqali estetik zavq uygʻotadi.
4. Kommunikativ funksiya – nomni esda qolarli va jozibador qiladi.
5. Kulturologik funksiya – jamiyatda shakllangan fonetik did va soʻz estetikasi bilan bogʻliq maʼnaviy qadriyatlarni aks ettiradi.

Umuman olganda, natijalar shuni koʻrsatadiki, ingliz tilidagi laqab va taxalluslarda alliteratsiya hodisasi nafaqat fonetik bezak, balki shaxs nomini ifodaviy, maʼnodor va madaniy jihatdan boyituvchi universal vosita sifatida xizmat qiladi. Bu hodisa nomshunoslik, stilistika va lingvokulturologiya kesishmasida oʻrganilishi zarur boʻlgan muhim lingvistik jarayondir.

Muhokama. Ingliz tilida laqab va taxalluslarning shakllanishida alliteratsiya hodisasini oʻrganish tilshunoslik, stilistika, fonetika va sotsiolingvistik yoʻnalishlarining kesishgan nuqtasida amalga oshirilgan ilmiy izlanishlarga tayangan holda olib boriladi. Alliteratsiya (lotincha “ad” – yaqin va “litera” – harf soʻzlaridan) – bu bir necha soʻzlarning boshidagi bir xil yoki oʻxshash undosh tovushlarning takrori orqali hosil boʻladigan fonetik hodisadir. Bu hodisa asosan sheʼriyat, maqol, aforizm, reklama, shuningdek laqab va taxalluslarda keng qoʻllanadi. Fonetik jihatdan alliteratsiya tovush uygʻunligini, estetik zavqni, ritmik ifodani yaratadi. Til tizimida bu hodisa tovushning semantik yuklanishini kuchaytiradi.

Alliteratsiya — bu soʻz boshidagi bir xil yoki oʻxshash tovushlarning takrori boʻlib, u estetik taʼsir, ohangdorlik va esda qolarli obrazni yaratish vositasi sifatida qadimdan qoʻllanilgan¹.

Tilshunos olimlar Leech, Fromkin & Rodman² taʼkidlashicha, alliteratsiya nafaqat badiiy adabiyotda, balki kundalik nutqda, reklama matnlarida va ayniqsa nomlash jarayonlarida ham muhim stilistik vosita hisoblanadi. Nomlash jarayonida tovush takrori soʻzga ohangdorlik va ritm bagʻishlab, uning eslab qolinishini osonlashtiradi. Shu bois ingliz tilida yaratilgan koʻplab laqab va taxalluslarda alliteratsion struktura

keng uchraydi: *Daring Dan*, *Busy Bill*, *Sweet Sue*, *Mickey Mouse*, *Donald Duck* kabi misollar bunga yaqqol dalildir.

Olimlar Allan & Burridge³ bu hodisaning pragmatik jihatini oʻrganib, alliteratsiyaning shaxsga nisbatan ijobiy yoki kinoyaviy munosabat bildirishda qoʻllanilishini taʼkidlaydilar. Bunda tovush takrori nom egasining xulq-atvori, feʼl-atvori yoki jismoniy xususiyatlarini ifodalovchi vosita sifatida ishlatiladi. Masalan, *Fighting Fred* laqabi kuchlilikni, *Lazy Larry* esa sustkashlikni bildiradi.

Fonetik jihatdan olganda, alliteratsiya tilda tovush uygʻunligi va ritmik strukturani mustahkamlaydi⁴. Shu sababli u nutqning eshitiluvchanligini, eslab qolinishini va taʼsirchanligini oshiradi. Bunday xususiyatlar, ayniqsa, ommaviy madaniyat, sport, siyosat va sanʼat sohalaridagi laqab va taxalluslarda koʻp uchraydi. Masalan, *Magic Mike* yoki *Clever Clint* kabi nomlar fonetik uygʻunlik bilan birga obrazlilikni kuchaytiradi. Alliteratsiya koʻpincha assonans (unli tovushlarning takrori) va onomatopoeiya (tovushga taqlid) bilan qoʻshilib keladi. Bu hodisalar birgalikda ishlatilganda nomning ifodaviy kuchi yanada ortadi. Masalan, ayrim etnik yoki ijtimoiy laqablar tovush taklidi bilan uygʻunlashib, ironik yoki kinoyaviy maʼnoni kuchaytiradi. Shunday qilib, alliteratsiya fonetik uygʻunlikni yaratishda markaziy oʻrinda turadi.

Masalan:

a) Etnik laqablar:

Bean Bandit – ispan, portugal yoki lotin amerikaliklar uchun ishlatilgan laqab boʻlib, ularning loviyani (bean) yaxshi koʻrishiga ishora qiladi.

Black Barbie – qora tanli ayollar uchun ishlatilgan laqab; ular oʻzini oq tanli ayollarga oʻxshatishga intilishi orqali kinoyaviy maʼno kasb etadi.

Bomb Builder – arablar uchun stereotip asosidagi laqab; bu laqabda terrorizm bilan bogʻliq notoʻgʻri assotsiatsiya mavjud.

Camel Cowboy – arablarni “tuya kovboyi” deb atash orqali ularning choʻl madaniyatiga ishora qilinadi.

Cow Kisser – hindular uchun ishlatilgan laqab boʻlib, ularning sigʻirni muqaddas hayvon sifatida ulugʻlashiga asoslanadi.

Lava Lamp – vulqon atrofida yashovchi gavalayliklar yoki orol aholisi uchun ishlatiladi.

Mangro-Monkey – qora tanlilar uchun kamsituvchi laqab boʻlib, ularni tropik oʻrmonlarda yashovchi maymunlarga qiyoslaydi.

Snail Snapper – fransuzlarga nisbatan ishlatiladi, chunki ular salyangoz goʻshtini isteʼmol qilishadi.

Trailer Trash – AQShda kambagʻal oq tanlilarga nisbatan ishlatilgan haqoratamuz laqab.

b) Maktab laqablari:

Tiny Tim – baland boʻyli bolalarga kinoyaviy tarzda ishlatilgan laqab.

c) Siyosiy laqablar:

Dismal Denis – ingliz siyosatchisi Denis Healeyga berilgan laqab boʻlib, mamlakatning ogʻir moliyaviy ahvoriga kinoya sifatida qoʻllangan.

d) Sport laqablari:

Pistol Pete – sportchi uchun ishlatilgan mashhur alliteratsion laqab boʻlib, tezkorlik va aniqlikni anglatadi.

e) Oilaviy laqablar:

Captain Cuddles, Tiny Tornado, Lucky Legs, Lucky Lips – bu kabi laqablar oilaviy sharoitda mehr, iliqlik yoki hazil ifodalash uchun yaratiladi.

Assonans — bu bir xil yoki oʻxshash unli tovushlarning nutqda maʼlum oraliqda takrorlanishidir. Kuznets va Skrebnev taʼrificha, assonans odatda urgʻu tushgan boʻgʻinlarda paydo boʻladi va soʻzga ritmik ohangdorlik beradi⁵. Assonans maʼno urgʻusini kuchaytiradi, soʻzga yumshoqlik yoki hissiy ohang baxsh etadi.

Masalan:

a) Etnik laqablar:

Crumpet-Stuffer / Crumpet-Sucker – britaniyaliklar uchun ishlatilgan laqab.

Curry-Muncher – hindular uchun ishlatilgan kinoyali laqab.

Flat-Back – oq tanli ayollarga nisbatan, ularning “silliqlik bel”lariga ishora qiladi.

¹ Crystal, D. (2008). A Dictionary of Linguistics and Phonetics (6th ed.). Blackwell Publishing.

² Leech, G. (1983). Principles of Pragmatics. London: Longman.

Fromkin, V., & Rodman, R. (1998). An Introduction to Language (6th ed.). Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.

³ Allan, K., & Burridge, K. (2006). Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language. Cambridge: Cambridge University Press.

⁴ Roach, P. (2009). English Phonetics and Phonology (4th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

⁵ Kuznets, M. D., & Skrebnev, Y. M. (1960). Ocherki po stilistike angliyskogo yazyka [Essays on the Stylistics of the English Language]. Moscow: Uchpedgiz.

Hatchet Packer – hindular (indianlar) uchun ishlatilgan laqab.
Mud Duck – qora tanlilar uchun ularning teri rangiga ishora sifatida.

b) Maktab laqablarida:

Lanky-Panky – oriqlar uchun yaratilgan hazilomuz laqab.

c) Oilaviy laqablar:

Hot Chops, Sweet Cheeks, Sweet Knees – bu kabi laqablar iliq, mehrli ohang yaratadi.

Assonans ko'pincha sof holatda emas, balki alliteratsiya va qo'fiyalanish bilan birgalikda qo'llanadi.

Masalan:

Beaver-Beater (kanadaliklar uchun)

Chilli-Shitter (ispan yoki lotin amerikaliklar uchun)

Snicker-Licker (oq tanlilar uchun)

Thick Mick (irlandiyaliklarga nisbatan ishlatilgan haqoratomuz laqab)

Thatcher the Snatcher, True-Blue-Ted, Tricky Dicky, Wood Wolf – siyosiy arboblarga berilgan alliteratsion-assonansli laqablar.

Cuddly-Duddly, Killer-Diller – oilaviy konnotatsiyaga ega laqablar.

Onomatopoeiya – bu tovushga taqlid asosida so'z yoki nom yaratish hodisasi bo'lib, ingliz tilida ko'pincha etnik guruhlarini nomlashda ishlatiladi. Bunday laqablar odatda millat vakillarining talaffuzi yoki nutq tovushlariga kinoyaviy taqlid sifatida yuzaga keladi.

Masalan:

Book-Book – filippinliklarga berilgan laqab.

Halee Halaa – hindular nutqiga taqlid asosida yaratilgan.

Hucka-Lucka – arablarning talaffuziga taqlid.

Ping-Pang – osiyoliklar uchun ishlatilgan kinoyali laqab.

Mottissa – qora tanlilar uchun, "More tea, Sir?" iborasining buzilgan talaffuzi asosida paydo bo'lgan.

I.A. Kargapolovanning ta'kidlashicha, bunday laqablar nafaqat haqoratli ma'noga ega, balki ularni ishlatuvchi shaxsning o'zining ham madaniy saviyasining pastligini ko'rsatadi. Ya'ni, so'zlovchi boshqani kamsitish orqali o'zini ham past darajada ifodalaydi.

Xulosa. Yuqorida olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ingliz tilidagi laqab va taxalluslarning shakllanishida alliteratsiya hodisasi tilning fonetik, stilistik, semantik va madaniy qatlamlari o'rtasidagi uzviy aloqani ifodalovchi muhim vositadir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Crystal, D. (2008). A Dictionary of Linguistics and Phonetics. — Oxford: Blackwell.
2. Algeo, J. (1992). Onomastics and Word-Formation in English. — Cambridge University Press.
3. Millward, C. M., & Hayes, M. (2011). A Biography of the English Language. Wadsworth.
4. Xudoyberdiyeva, D. (2020). Ingliz tilida shaxs nomlari tizimi. — Toshkent: Fan nashriyoti.
5. Кузнец М.Д., Скребнев Ю.М. *Очерк стилистики английского языка*. — Л.: Просвещение, 1960.

Alliteratsiya faqat tovushlar uyg'unligini emas, balki inson nomining estetik, emotsional va ijtimoiy qiymatini ham belgilaydi.

Birinchidan, alliteratsiya fonetik uyg'unlik orqali laqab va taxalluslarning eshitiluvchanlik darajasini oshiradi, ularni eslab qolish va nutqda tez tanib olish imkonini beradi. Shu jihatdan, u tilning musiqiyliigi va ohangdorligini namoyon etadi.

Ikkinchidan, alliteratsion nomlar semantik jihatdan obrazlilik va ifodaviylikni kuchaytiradi. Takrorlanuvchi tovushlar orqali nom egasining xarakteri, hissiy holati yoki ijtimoiy roli haqida bilvosita ma'lumot beriladi. Masalan, *Brave Ben*, *Dangerous Dave* yoki *Sweet Sue* kabi laqablar tovush uyg'unligi orqali shaxsga baho, munosabat va emotsional rang beradi.

Uchinchidan, alliteratsiya stilistik vosita sifatida laqab va taxalluslarning estetik qiymatini oshiradi. U tilning nafosatini ta'minlaydi, nutqqa ritm, uyg'unlik va ekspressivlik bag'ishlaydi. Shu sababli, ingliz tilidagi ko'plab sahna nomlari, yozuvchi taxalluslari va sportchilar laqablari aynan alliteratsion shaklda yaratilgan.

To'rtinchidan, alliteratsiya hodisasi lingvokulturologik jihatdan ham muhim ahamiyatga ega. U ingliz xalqining fonetik go'zallik, tovush uyg'unligi va so'z estetikasi haqidagi qarashlarini aks ettiradi. Bu jihatdan alliteratsion laqablar nafaqat til hodisasi, balki madaniy fenomen sifatida ham qaraladi.

Beshinchidan, tadqiqot shuni ko'rsatadiki, alliteratsiya laqab va taxalluslarda kommunikativ-pragmatik funksiyani ham bajaradi. Ya'ni, u nom orqali auditoriya e'tiborini jalb etadi, muloqotda emotsional ohang yaratadi va nom egasining imijini mustahkamlaydi.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilidagi laqab va taxalluslar yasashida alliteratsiya hodisasi nafaqat fonetik, balki semantik va stilistik ahamiyatga ega bo'lgan vositadir. U laqablarning esda qolarli, ta'sirchan va emotsional jihatdan boy bo'lishini ta'minlaydi. Alliteratsiya shaxs nomini madaniy kontekstda o'ziga xos brendga aylantirishda, ijtimoiy tarmoq yoki ommaviy madaniyatda shaxs imijini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ingliz tilidagi laqab va taxalluslarda alliteratsiya hodisasi inson nutqining estetik va psixologik mexanizmlariga asoslangan fonetik san'at mahsuli hisoblanadi. Bu hodisani o'rganish nafaqat lingvistik, balki madaniy va kommunikativ jihatdan ham dolzarbdur. Shu sababli, alliteratsiya hodisasining ingliz tili onomastikasidagi o'rni kelgusida yanada kengroq empirik material asosida tadqiq etilishi zarur.

6. Карполова И.А. *Стилистические средства выражения экспрессии в английском языке*. — М., 1997.

7. Crystal D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. — Cambridge University Press, 2003.

8. Burridge K. *Blooming English: Observations on the Roots, Cultivation and Hybrids of the English Language*. — Cambridge, 2004.

9. Trudgill P. *Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society*. — London: Penguin Books, 2000.